

GROTE GRAZERS EN OVERIG VEE

In Nederland worden runderen, paarden, pony's, schapen en geiten ingezet als een vorm van natuurbeheer in natuurgebieden. Het werken met deze dieren is niet zonder risico. Grazers in grote gebieden komen niet of nauwelijks in aanraking met mensen. Daardoor zijn ze wat wilder en minder berekenbaar. Ook het leven in sociale kuddes kan tot meer gevaar leiden voor de mensen die deze dieren moeten verzorgen of werkzaamheden moeten verrichten op terreinen waar deze dieren leven. Als de grazers traumatische ervaringen hebben, doordat ze verwond of gepest zijn door mensen of doordat ze onderlinge gevechten hebben meegemaakt, zijn de risico's nog groter.

Knelpunten

- Risico's voor medewerkers kunnen ontstaan doordat dieren heel verschillend kunnen reageren, kunnen aanvallen of vluchten en onverwachte bewegingen maken. Zo kan er lichamelijk letsel ontstaan. Van kneuzingen en blauwe plekken tot zeer ernstig letsel.
- Risicovol werk kan voorkomen tijdens de volgende handelingen: oormerken, bijvoeren, opdrijven, inscharen, het verplaatsen van dieren, en tijdens het op stal zetten. Risico's zijn: beknelling tussen dieren en objecten, beknelling tussen een dier en specifieke terreinkenmerken.
- Onervarenheid en niet voldoende geschiktheid van het personeel.

De brancheafspraken

- Inventariseer en beoordeel altijd de risico's van de werkzaamheden met grote grazers en overig vee. Bepaal op basis hiervan de juiste werkmethode en de benodigde veiligheidsmaatregelen.
- De eigenaar van het terrein dient aan alle betrokkenen (ingehuurde) medewerkers voorlichting en instructie te geven over de loslopende dieren en het bijbehorende gedrag.
- Medewerkers dienen voldoende ervaringsdeskundig te zijn en voldoende opgeleid, ingewerkt en geïnstrueerd. Zorg dat de kennis is afgestemd op de gevaren van het werk en de werkplek. De leiding moet toezicht houden op de gemaakte afspraken.
- Bereid werkzaamheden goed voor en leg afspraken vast. Zorg voor een goede taakverdeling en een startbijeenkomst. Evalueer altijd de werkzaamheden.

Checklist

DAGELIJKSE PRAKTIJK

- Bespreek vooraf in een startbijeenkomst de taken en werkwijze. Een plattegrond (bijv. bij het inscharen van dieren) is een handig hulpmiddel hierbij.
- Werk altijd met twee personen bij die werkzaamheden waar dit is afgesproken.
- Is bedrijfshulpverlening afgesproken en aanwezig?
- Kijk zelf goed waar vluchtmogelijkheden zijn.
- Concentreer u op uw werk, laat uw aandacht niet verslappen. Kijk altijd goed om u heen. Hang niet met gezicht en armen over de kraalwanden heen.
- Voorkom zoveel mogelijk direct contact met de dieren.
- Praat bij dieren met een zachte stem; dat voorkomt een schrikreactie. Loop niet door een kudde als het niet nodig is.
- Let extra op bij een pas geboren kalfje, veulens, etc; het moederdier heeft beschermingsdrang. Zorg dat het publiek op een afstand blijft.
- Spreek achteraf door hoe het is gelopen en of de werkwijze volgende keer moet worden aangepast.

TOELICHTING OP DE MAATREGELEN ORGANISATIE EN VOORBEREIDING

- Werk alleen met goed opgeleide, geïnstrueerde en ervaren mensen. Maak gebruik van de kennis van de beheereenheden.
- Laat controles aan dieren zoveel mogelijk door de eigen verzorgers/beheerders uitvoeren.
- Werk bij voorkeur altijd met minimaal twee personen. Handelingen die altijd met twee personen uitgevoerd moeten worden zijn: vaccinaties en het aanbrengen van oormerken. Ga verder af op de inschatting van de risico's.
- Beoordeel met behulp van een checklist alle mogelijke risico's en ga na of er maximaal is ingezet op risicobeheersing.
- Maak vooraf een plan van aanpak. Houdt bij het maken van het plan ook rekening met de eventuele aanwezigheid van publiek.
Zorg voor goede interne en externe communicatie.
- Organiseer een startbijeenkomst, waar de werkwijze en de taken afgesproken worden.
- Zorg dat hulpmiddelen die gebruikt worden bij het inscharen van vee (kralen, hekwerken en mobiele inscharing) geschikt zijn voor het uit te voeren werk.
- Zorg dat er altijd een vluchtroute is voor mensen, mochten de dieren onverwacht gedrag vertonen.
- Zorg voor een goede organisatie van de bedrijfshulpverlening en de hulpverlening geïsoleerde arbeid en stem deze af op de risico's.
- Bezoek regelmatig de werkplekken en beoordeel de veiligheid van de medewerkers en

de gekozen werkmethoden. Zorg voor leiding die toezicht houdt op gemaakte afspraken.

Bij de introductie van nieuwe soorten vee

- Maak beleid voor de introductie van nieuwe soorten vee. Maak daarbij gebruik van de kennis die over de nieuwe diersoorten beschikbaar is. Ontwikkel de juiste werkwijze en stel vast welke veiligheidsmaatregelen er nodig zijn.

OPLEIDING EN INSTRUCTIE

- Zorg voor voorlichting en instructie voor de terreinbeheerder en de medewerkers, bij voorkeur op schrift.
- Geef voorlichting aan medewerkers over de gevaren en maatregelen van het werken met grote grazers en vee, ook bij de introductie van nieuwe soorten vee in de natuur.

PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

- Beoordeel steeds welke persoonlijke beschermingsmiddelen nodig zijn en zorg dat deze beschikbaar zijn.

MEER INFORMATIE

- [BHV maatregelen voor risicovolle werkzaamheden onder geïsoleerde omstandigheden in bos- en natuurterreinen](#)